

ČÍSLO SÚŤAŽIACEHO: _____

KRAJSKÉ KOLO OLYMPIÁDY ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA ALITERATÚRY

KATEGÓRIA A

1. FEBRUÁR 2024

PRVÁ ČASŤ – PÍSOMNÁ

Test

Čas na vypracovanie testu: 30 minút

Ukážka 1

Gabriel García Márquez – Sto rokov samoty

(úryvok, upravené)

[...] *Deti do konca života nezabudli na vznešený a slávnostný výzor, s akým si ich otec sadol za vrchstôl, roztrasený od horúčky, vyčerpaný dlhým bdením a svojou rozbúrenou predstavivosťou, a odhalil im svoj objav:*

„Zem je guľatá ako pomaranč.“

Úrsula stratila trepezlivosť. „Ak sa už musíš bláznit', tak sa blázni sám,“ skričala naňho. „Ale neopováž sa pliesť hlavu chlapcom svojimi cigánskymi výmyslami.“ José Arcadio Buendía sa tváril ľahostajne a nedal sa zastrašiť zúfalým krikom svojej ženy, ktorá v návale hnevu šmarila astroláb o zem a rozbila ho. Zhotovil si nový, zvolal do izbičky mužov z dedinky a pomocou teórií, ktorým nikto z nich nerozumel, im dokazoval, že je možné vrátiť sa späť do východiskového bodu, ak plávame ustavične smerom na východ. Celá dedinka bola presvedčená, že José Arcadio Buendía stratil rozum, našťastie sa však zjavil Melquíades a urobil poriadky. Verejne vychválil dôvtip tohto muža, ktorý sa prostými astronomickými úvahami dopracoval k teórii, už potvrdenej v praxi, i keď v Maconde doteraz ešte neznámej, a ako prejav svojho obdivu mu odovzdal dar, ktorý mal mať rozhodujúci význam pre budúcnosť dedinky: alchymistické laboratórium.

V tom čase Melquíades zarážajúco rýchlo ostarel. Pri jeho prvých návštevách v Maconde vyzeral rovnako starý ako José Arcadio Buendía, ten si však udržiaval svoju neobyčajnú silu, s ktorou vedel chytiť koňa za uši a zvaliť ho na zem, zatiaľ čo Cigána ničila akási nevyliciteľná choroba. V skutočnosti to bol dôsledok mnohých chorôb, ktoré ho prenasledovali na jeho nespočetných cestách okolo sveta.

Ako sám rozprával pri zariaďovaní laboratória, smrť mu bola stále v päťach a oňuchávala mu nohavice, neodvažovala sa však po ňom chňapnúť a doraziť ho. Unikol všetkým epidémiám a pohromám, ktoré kedy doľahli na ľudský rod. V Perzii prežil palagru, na Malajskom súostroví skorbut, v Alexandrii malomocenstvo, v Japonsku beri-beri, bubonický mor na Madagaskare, zemetrasenie na Sicílii a hromadné stroskotanie v Magalhaesovom prielive. Tento zázračný muž, ktorý podľa vlastných slov poznal kľúče k Nostradamovi, mal zachmúrený vzhlad, obklopoval ho podivný smútok a jeho ázijský pohľad vyvolával dojem, že pozná opačnú stranu vecí.

Zdroj: MÁRQUÉZ, G. G.: *Sto rokov samoty*. Bratislava: Slovart, 2017. s. 10 – 11. ISBN 978-80-5562-797-7.

1. Ktoré tvrdenie je v súlade s obsahom ukážky 1?
  - A. José Arcadio Buendía bol Melquíadesom významne ovplyvnený.
  - B. José Arcadio Buendía bol váženým a mocným občanom Maconda.
  - C. José Arcadio Buendía bol výnimočným človekom s otvorenou myslou.
  - D. Melquíades poznal množstvo vecí utajovaných pred občanmi Maconda.

2. Ktoré tvrdenie nevyplýva z ukážky 1?
- A. Melquíades trpiaci zdravotnými problémami sa nebál smrti.
  - B. Pri svojich objavoch používal José Arcadio Buendía astroláb.
  - C. Medzi rodákmi nenachádzal José Arcadio Buendía pochopenie.
  - D. Úrsula rešpektovala manželov vedecký prístup a obdivovala ho.
3. Ktorá možnosť obsahuje oba prvky typické pre ukážku 1?
- A. zložené súvetia, obraznosť
  - B. rôzna modálnosť viet, sugestívnosť
  - C. on-rozprávanie, neprítomnosť pásma postáv
  - D. nespoľahlivý rozprávač, prevažujúce polovetné konštrukcie
4. V ktorom odseku ukážky 1 sa nachádza personifikácia?
- A. V prvom.
  - B. V treťom.
  - C. V piatom.
  - D. V žiadnom.
5. V ktorom odseku ukážky 1 sa nachádza metonymia?
- A. V prvom.
  - B. V treťom.
  - C. Vo štvrtom.
  - D. V žiadnom.
6. Vypíšte z posledného odseku ukážky 1 prvé slovo vety obsahujúcej hyperbolizáciu.
7. Ktoré slohové postupy sa uplatnili v ukážke 1?
- A. Umelecký a rozprávací.
  - B. Rozprávací a opisný.
  - C. Úvahový a opisný.
  - D. Ani jedna z možností nie je správna.
8. Ktorým synonymom možno najvhodnejšie nahradiť zvýraznené slovo v treťom odseku ukážky 1?
- A. ležérne
  - B. chladno
  - C. povrchno
  - D. nevšímavo
9. V koľkej priamej reči v poradí sa v ukážke 1 nachádza sponové sloveso?
- A. V prvej.
  - B. V druhej.
  - C. V tretej.
  - D. V žiadnej.
10. Pomenujte dvojslovným termínom text nachádzajúci sa za slovom *Zdroj* v ukážke 1.
11. Ktoré tvrdenie o mene *José Arcadio Buendía* je pravdivé?
- A. Všetky časti mena sa skloňujú podľa rovnakého skloňovacieho vzoru.
  - B. Dve časti mena sa skloňujú podľa rovnakého skloňovacieho vzoru.
  - C. Jedna časť mena je v spisovnom slovenskom jazyku nesklonná.
  - D. Každá časť mena sa skloňuje podľa iného skloňovacieho vzoru.
12. Slová *zemetrasenie* a *stroskotanie*
- A. vznikli rovnakým slovotvorným postupom.
  - B. patria k slovesným podstatným menám.
  - C. predstavujú polysémantické slová.
  - D. sú plnovýznamové ohybné slová.
13. Vypíšte zo štvrtého odseku ukážky 1 neurčité zámeno.

14. Ku ktorému literárnemu smeru má ukážka 1 najbližšie?

A. K surrealizmu.

C. K magickému realizmu.

B. K nadrealizmu.

D. K socialistickému realizmu.

Ukážka 2

Matej Záruba, Mierová 110, 902 02 Pezinok

Ing. Andrea Vidová

Stredná odborná škola obchodu a služieb

Podniková 20

811 00 Bratislava

Pezinok 8. 1. 2024

Vec

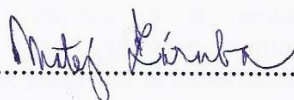
Žiadosť o prerušenie štúdia

Ja, podpísaný Matej Záruba, dovoľujem si Vás požiadať o prerušenie štúdia mojej dcéry menom Lívia Zárubová, narodená dňa 20. júna 2007, žiačky 2. B triedy, študijného odboru 6442 K Obchodný pracovník, SOŠ obchodu a služieb, Podniková 20, Bratislava, od 1. februára 2024 do 31. januára 2025.

Svoju žiadosť odôvodňujem nasledovne: Vzhľadom na utrpený úraz pri autonehode podstúpi dcéra niekoľko operácií a následnú rehabilitáciu a rekonvalescenciu v takom rozsahu, ktorý jej počas tohto obdobia neumožní plnohodnotné pokračovanie v štúdiu na strednej škole.

Za pochopenie a kladné vybavenie mojej žiadosti Vám vopred ďakujem.

S úctou

.....
podpis zákonného zástupcu

15. Ktoré tvrdenie vyplýva z ukážky 2?

- A. Pán Záruba podáva žiadosť v mene svojej nesvojprávnej dcéry.
- B. Pán Záruba podáva žiadosť, pretože jeho dcéra ešte nedosiahla plnoletosť.
- C. Ing. Vidová je zástupkyňou riaditeľa na strednej odbornej škole v Bratislave.
- D. Lívia Zárubová utrpela pri havárii auta vážne poranenie hlavy.

16. Ktoré tvrdenie nevyplýva z ukážky 2?

- A. Prerušenie Líviinho štúdia by podľa žiadosti malo trvať jeden kalendárny rok.
- B. Žiadosť o prerušenie štúdia bolo potrebné podať do konca prvého polroka.
- C. Líviina stredná odborná škola má vo svojej ponuke viaceré odbory štúdia.
- D. Stredná odborná škola mala na posúdenie žiadosti niekoľko týždňov.

17. Čo majú spoločné mená Andrea a Lívia?

- A. Skloňujú sa podľa vzoru žena.
- B. Skloňujú sa podľa vzoru ulica.
- C. Obsahujú samohláskovú skupinu.
- D. Obsahujú spoluhláskovú skupinu.

18. Ktoré tvrdenie o ukážke 2 je pravdivé?

- A. Vyskytujú sa v nej slová utvorené všetkými slovotvornými postupmi.
- B. Vyskytujú sa v nej prevažne slová z okraja slovnej zásoby.
- C. Obsahuje niekoľko morfológických a syntaktických chýb.
- D. Obsahuje niekoľko pravopisných a štylistických chýb.

19. O jazykovom štýle ukážky 2 platí, že je

- A. subjektívno-objektívny, súkromného styku.
- B. objektívno-subjektívny, verejného styku.
- C. subjektívny, súkromného styku.
- D. objektívny, verejného styku.

20. V ktorej možnosti sa nachádza jednovýznamové slovo?

- A. rekonvalescencia
- B. rehabilitácia
- C. štúdium
- D. obchod

21. V ktorej možnosti je slohový útvar/žáner patriaci do rovnakej skupiny slohových útvarov/žánrov ako ukážka 2?

- A. správa o riešení projektu
- B. agitačný prejav
- C. sťažnosť
- D. referát

22. V ktorej možnosti nie je uvedené združené pomenovanie?

- A. zákonný zástupca
- B. stredná škola
- C. obchodný pracovník
- D. utrpený úraz

23. Koľko ráz dochádza v nasledujúcej vete k znelostnej asimilácii?

Za pochopenie a kladné vybavenie mojej žiadosti Vám vopred ďakujem.

- A. Ani raz.
- B. Raz.
- C. Dva razy.
- D. Tri razy.

Voľné úlohy:

24. Vyberte pravdivé tvrdenie o nasledujúcej vete.

Nebolo tam ani nohy.

- A. Skladá sa z troch vetných skladov.
- B. Obsahuje podmet v genitíve.
- C. Skladá sa zo štyroch vetných členov.
- D. Obsahuje nezhodný prívlastok.

25. Odhadnite, ktoré slovo je v slovenčine najfrekvencovanejšie.

- A. a
- B. tá
- C. nad
- D. ako

Autori: PhDr. Katarína Hincová, PhD., Mgr. Alžbeta Palacková

Recenzovala: PhDr. Henrieta Buzgová, PhD.

Redakčná úprava: Mgr. Alžbeta Palacková

Vydal: NIVaM, Bratislava 2024

SL016KKAú24

Použitá literatúra

1. MÁRQUÉZ, G. G.: *Sto rokov samoty*. Bratislava: Slovart, 2017. s. 10 – 11. ISBN 978-80-5562-797-7.
2. https://www.juls.savba.sk/ediela/jc/1999/2/jc1999_2.pdf